

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVII (41)

Štev. (No.) 17

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

12. maja 1988

Najuspešnejša dežela pod komunizmom

Kar je v listu The New York Times objavila dne 19. marca t. l. londonska časnikarka Susana Greenberg o razmerah v Jugoslaviji in posebej v Sloveniji, je dovolj pomembno, da se ponatisne tudi v slovenskem časopisu. Svoj članek je napisala v Beogradu dan po odhodu sovjetskega diktatorja Mihaila Gorbačova iz jugoslovanske prestolnice, kjer je ta državnik zaključil svoj petdnevni uradni obisk. Med drugim je prišel tudi v slovensko prestolnico Ljubljano, kar je imenovano časnikarko nagnilo, da je iz lastnega opazovanja sestavila izvirno poročilo in ga poslala newyorškemu listu. Njeno poročilo pričujemo z majhnimi opustitvami nepomembnih in splošno znanih stvari in celoti. Tako-le piše: „Mihail S. Gorbačov upa, da bo njegov obisk Jugoslavije, ki se je večeraj končal, približal Moskvo nevrščenim narodom in tudi mogel prepričati vsak nemir, ki bi utegnil vznemirjati te dežele. Toda on bi mogel tudi razmotrivati nekatera protislovja, ki jih je opazil, ko je obiskal družbo, ki poskuša, kako bi se reformirala, pri tem pa ostala država z eno partijo.

Mnoga leta je bila Sovjetska zveza kritična glede jugoslovanske ekonomije, zgrajene na osnovi 'samoupravljanja', kjer se odgovornost podjetja razdeli na njega uslužbenca. Toda Gorbačov pritiska na podobno politiko perestrojke — ekonomskega preustroja — in sedaj je Jugoslavija v sovjetskem tisku češčena kot 'pionirka' na tem polju.

V mnogih ozirih je Jugoslavija šla mnogo dlje kot Sovjetska zveza. Ona ni samo upeljala samoupravljanje ampak tudi važnejši privatni sektor in večjo finančno svobodo — recimo pošiljati in prejemati tujo valuto. Kot pa je Gorbačov sam ugotovil v sredo, uspeh zavisi kadar 'besedam sledijo dejanja'.

Niti en Jugoslovan ni trdil, da je samouprava uspela. Ekonomska reforma se je razvijala v obliki: usta-

vi se in pojdi, kar je rodilo od vseh na svetu najslabše posledice — ne več centralnega načrtovanja in silno malo resnične kontrole na mestu. Risiko Bajdalski, jugoslovanski komentator sovjetskih zadev, je nedavno predlagal, naj se Gorbačov uči na jugoslovanskih napakah. 'ZS SR ponavlja, da je na robu krize, a mi smo že v njej', je oni dan zapisal. 'Mislim, da bo Gorbačova zanimalo, kako se dežela zadržuje.'

Del dežele (Jugoslavije) se drži kar dobro. Ko je Gorbačov obiskal Ljubljano, prestolnico procvitajoče se severne pokrajine Slovenije, je videl samoupravljanje v najboljšem stanju. Slovenija je republika od koder prihaja v Sovjetsko zvezo visoka tehnologija. Pa je Slovenija tudi del Jugoslavije in je najbolj nezadovoljna z omejitvami svojega razvoja s komunistično ortodoksijo iz Beograda.

Še več, vseh vrst organizacije stalno pritiskajo za večji pluralizem. Slovenske oblasti so že zdavnaj spoznale, da potrebuje prosperiteta ozračje svobode in so dovoljevale široko območje političnega delovanja.

Na žalost pa je ta sistem odvisen od tolerantnosti namesto od pravic, ki jih garantira neodvisna oblast. Še več, Slovenci so pod neprestanim pritiskom od konservativcev iz drugih delov dežele in iz glavnega mesta. To je politični konflikt, ki se mora zrcaliti tudi v Sovjetski zvezi.

Slovenci so pod pritiskom federalne sodne oblasti v Beogradu... Kljub temu bodo slovenski mirovni aktivisti med obširno množico vzhodnih evropskih opozicijskih skupin, ki načrtujejo izdajo skupne deklaracije za priznanje pravice do nasprotovanja v vesti in do civilne alternative vojaške službe. To je odločilna zadeva v krajih, kjer vojaške enote uporabljajo v prvi vrsti za potlačanje lastnega ali sosednih narodov varšavskega pakta.

Slovenija predstavlja najbolj oddaljeno točko, ki jo more doseči

družba v enopartijski državi, preden doseže politični pluralizem, pa tudi protislovja, ki jih rodi pritisk v tak razvoj. Svoboda, ki se uporablja (v Sloveniji) še ni smatrana, da bi bila sprejemljiva v ostali Jugoslaviji. In ni jasno, ali jo sprejema Gorbačov sam.

Kar se tiče protislovij, se more reči, da Gorbačov vsaj kaže krivo pojmovano priznanje. 'Življenje je polno protislovij', je povedal na zborovanju v Beogradu, 'in se zdi, da jih kar mrgoli posebno v časih našega življenja.'

Kako bo poskusil razrešiti ta protislovja v praksi — to bo pokazalo in dokazalo, ali je bil ta obisk preokretna točka (turning point) ali pa le beseda brez dejanj.

To je vsebina članka, ki ga je napisala Susana Greenberg in je bil objavljen v The New York Timesu. Nam na tem mestu ni za razpravljanje, kaj bo vrhovni vodja svetovnega komunizma ukrenil z ozirom na slovenski zglede, zdi se pa zelo verjetno, da ne bo sledil zgledu slovenskih komunistov, vsaj ne v vsem obsegu. Za nas je to pisanje zanimivo in pomembno, ker je od strani odlične avtorice članka in od enega svetovnih časopisov ugotovljeno, da Slovenci kljub naši „majhnosti“ vsaj na enem področju dosegame svetovni rekord: široki ljudski volji velike večine Slovencev je uspelo komunistične vodnike prepričati, da ljudska blaginja in tudi trdnost režima temelji na čim večji meri svobode in vsem javnem življenju, zlasti pa na ekonomskem, kulturnem in političnem področju ter v skupni, složni obrambi narodnih pravic. Režim ostane, a v znatno spremenjeni obliki, kar pogojuje slovenski rekordni uspeh pri napredku naroda v enopartijskem marksističnem sistemu.

Je hkrati politični pojav svetovnega pomena.

L. P.

Pomoč koroškim Slovincem

Dobili smo sporočilo, kako so tudi Slovenci, ki živijo v Združenih državah, protestirali proti poskusom koroških in avstrijskih germanofilov, ki so hoteli spremeniti tamkajšnji dvojezični šolski sistem — seveda v škodo Slovencev.

Slovenci v ZDA so ubrali drugo pot kot mi tu v Argentini. Obrnili so se direktno na Belo hišo in na notranjega ministra Združenih držav G. Schultza, saj so ZDA ena od glavnih sopolisnic avstrijske državne pogodbe. Protestno oziroma opozorilno vlogo so podpisali: dva laika v imenu SNO Jože Melaher in glavni urednik Ameriške domovine dr. R. Susel ter dva župnika slovenskih župnij Joseph Božnar in John Kumše.

Ravnokako je to prošnjo podprl s svojim dopisom na istega naslovljenca Georg Voinovich, ki je župan mesta Clevelanda.

Oba dopisa objavljamo v slovenskem prevodu in v celoti.

Omenili bi še, da mesečnik Naša luč, ki izhaja v Evropi in je namenjena slovenskim zdomcem, v svojem pregledu iz Argentine poroča o protestnih notah, ki smo jih poslali na Dunaj, obenem pa dodaja, da o tem ni poročal noben koroški slovenski list.

PROTEST PREDSTAVNIKOV SLOVENCEV

18. marca 1988

Spoštovani Georg P. Schultz zunanji minister ZDA Washington D. C.

Kot državljani ZDA in člani slovenske ameriške skupnosti se čutimo dolžni, da vas opozorimo na težave, ki jih ima slovenska narodna manjšina na Koroškem v Avstriji. Problem je predlagana „reforma“ šolskega sistema v tej jezikovno mešani deželi. Predlog, ki ga podpirajo glavne avstrijske politične stranke in je sedaj v debati v dunajskem parlamentu, bi imel za posledico, da bo postavljena slovensko govoreča manjšina v podrejenost, ker bi bila odtujena v ločene šole s slovenskim jezikom. Maloštevilnost slovenske manjšine bi prisilila starše šoloobveznih otrok, da se odločijo za samo nemško šolo, ker bi spoznali, da imajo le na ta način njih otroci upanje na uspešno kariero v Avstriji, kjer je nemščina prevladujoč jezik. Dolgoročne posledice te šolske reforme — in kot mislimo tudi njen pravi namen — vodi v asimilacijo slovenske manjšine na Koroškem v njeno izginotje.

Mislimo, da ima vlada ZDA dolžnost, da se zanima za ta problem, ker je sopolisnica avstrijske državne pogodbe, ki so jo podpisali 15. maja 1955. leta predstavniki ZDA, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze. Po ratifikaciji podpisnic je ta pogodba stopila v veljavo 27. julija 1955. leta. Vse štiri podpisnice pogodbe so prevzele odgovornost, da republika Avstrija vse določbe te pogodbe striktno izpolni.

Posebej vas opozarjamo na 7. člen te avstrijske državne pogodbe, ki zagotavlja pravice Slovencev in drugih narodnih manjšin v Avstriji. Sedanje prizadevanje, da se spremeni šolski sistem na Koroškem v škodo slovenske manjšine, predstavlja po našem mišljenju jasno kršenje 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Z vsem spoštovanjem vas prosimo, da priporočite poslaniku ZDA v Avstriji in njegovem tajništvu, naj se pozanimajo za to vprašanje predlagane šolske reforme v deželi Koroški in še posebej, da ugotove, če bi ta predlagana reforma kršila dolžnosti, ki jih je prevzela republika Avstriji in njegovemu tajništvu, naj ne pogodbe, kjer zagotavlja pravice in položaj Slovencev in drugih av-

strijskih narodnih manjšin.

Če bi se prepričali, da je to res, kot mislimo mi, bi vas spoštljivo prosili, da vlada ZDA opomni avstrijsko vlado na njene dolžnosti, kakor so bile zahtevane v 7. členu avstrijske državne pogodbe.

Spoštovani g. zunanji minister, zahvaljujemo se Vam za Vašo pozornost v tej zadevi, za katero upamo, da bo sprejeta v smislu duha in črke 7. člena avstrijske državne pogodbe.

S spoštovanjem

Joseph Melaher
Slovenski narodni odbor
slovenski urednik
Ameriškega Slovenca

dr. Rudolph M. Susel
urednik Ameriške domovine
in Našega giasu

rev. Joseph P. Božnar
župnik cerkve sv. Vida

rev. John M. Kumše
župnik cerkve sv. Marije

PISMO CLEVELANDSKEGA ŽUPANA

Cleveland, 6. aprila 1988

Cleveland in ves severni Ohio je dom mnogih državljanov raznega etničnega izvora. Sedaj imamo tu nad 30 raznih dobro organiziranih narodnostnih skupin. Eni od najbolj delavnih so Slovenci, ki so prišli iz jugoslovanskih, italijanskih in avstrijskih dežel. Jaz sam sem slovenskega pokolenja in dobro poznam probleme te skupnosti.

Pred kratkim so mi verski, kulturni in organizacijski voditelji te skupnosti predstavili problem slovenske manjšine v Avstriji. Slovenci so živel že stoletja na Koroškem, ki jo imajo za zibelko slovenskega naroda. Ni čuda, da vsi Slovenci, posebno še tu v Združenih državah, pozorno sledijo dogodkom ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi v Avstriji.

Zadnji zakonski predlog, ki ga podpirajo velike avstrijske politične stranke in je trenutno v debati v parlamentu na Dunaju, bi imel porazne posledice za slovensko govorečo manjšino v Avstriji. Ta bi zahteval od slovenskih družin z otroki v šolskih letih, da te vpišejo v šole z nemškim učnim jezikom. Če bi ta predlog postal zakon, bi imel težke zgodovinske posledice in bi porušil ravnotežje manjšinskih pravic in bi končno asimiliriral Slovence v nemško kulturno nadvladje.

Avstrijska državna pogodba, podpisana 15. maja 1955 in kjer so ZDA eden od glavnih sopolisnikov, pravi v 1. delu, člen 6 in 7 pod zaglavljem „Pravice slovenske in hrvaške manjšine“, da... „imajo pravico do osnovnega šolanja v slovensčini ali hrvaščini in do sorazmernega števila lastnih srednjih šol.“ ... „Kjer živi slovensko, hrvaško ali mešano ljudstvo, bo slovensčina ali hrvaščina sprejeta kot uraden jezik poleg nemščine.“

G. zunanji minister, prosim vas, da uporabite vso moč svojega ministrstva, da opomnite avstrijsko vlado na pogodbe iz leta 1955 kakor tudi na helsinške dogovore in avstrijske legalne in moralne obveznosti do Slovencev in drugih manjšin. Sedanji predlog v dunajskem parlamentu mora biti umaknjen. Mi Amerikanci verujemo vanje in je naša sveta dolžnost, da jih branimo.

Upam, da boste Vi in predsednik Reagan intervenirali v tej zadevi. Veselilo me bo, če bi se o tem lahko nadalje razgovarjal z Vami ali s katerim članom vaše uprave.

Hvala lepa za Vašo pozornost

Georg V. Voinovich
clevelandski župan

Kopija je bila poslana tudi Linasu Kojelisu, posebnemu asistentu predsednika Reagana, v Belo hišo.

Nepojasnjene smrti slovaških duhovnikov

Po poročilih časopisa Frankfurter Allgemeine Zeitung z dne 18. marca t. l. češkoslovaška policija dalj časa raziskuje nenadne smrti več slovaških duhovnikov. Že leta 1974 julija meseca so verniki v Trenčnu našli v njegovem stanovanju mrtvega župnika Ludovita Alojza Senašija. Leta 1977 je umrl v Bratislavi župnik Jaroslav Rusnak — zaradi zastupitve s plinom. 1979 je s stavbe, na kateri je delal kot kaznjene — padel iz dozdaj še nepojasnjenih vzrokov duhovnik Milan Gono. Leta 1981 so v stanovanju našli mrtvega duhovnika Premysla Coufala, katerega telo — in še posebno obraz — je kazalo znake, da je bil pred smrtjo strašno mučen. Leta 1983 je župnika iz Pate, Alojzija Schmisterja, pred vrati ustrelil neki obiskovalec.

Nekaj več podatkov pa je znanih od zadnjega primera, ko je oktobra meseca preteklega leta bil umorjen župnik iz Borovca Štefan Polak.

Le-ta je leto prej obiskal v Rimu papeža Janeza Pavla II., s katerim je imel privatni razgovor. Po povratku v domovino je prekinil vezi z režimno zvesto duhovniško organizacijo „Pacem in terris“ in svojo župnijo posvetil Marijinemu Brezmadežnemu Srcu. Od tega časa je dobival grožnje po telefonu.

Na večer 7. oktobra je bil na obisku pri znanih, ki so ga ob povratku spremili do vrat župnišča. Drugo jutro je zakonski par, ki snaži cerkveno poslopje, našel na dvorišču krvave madeže. Ker se župnik Polak naslednja dva dneva ni nikjer pojavil, so farani na silo odprli vrata župnišča. Tedaj so našli župnikovo telo privezano s tenko žico na

peč. Usta je imel napolnjena s papirjem in zalepljena. Njegov obraz in vse telo je bilo izskaženo. Obdukcija je pokazala, da je dobil osem zaboljajev z ostrim predmetom. Zaradi udarcev je imel uničena jetra, oči so bile izdobljene in očesne votline zalepljene. Policijska preiskava ni nudila uspeha, pač pa je več drugih duhovnikov bilo opozorjenih, da se jim lahko kaj sličnega pripeti, če se bodo udeleževali srečanj z mladino. Nekateri pa so celo dobili grožnje po telefonu. Med njimi je novembra meseca dobil 43-letni slovaški župnik Michal Striženek anonimni poziv, da je po župniku Polaku on sedaj na vrsti. Pol ure kasneje se je pred njegovo župnišče pripeljal avto, iz katerega sta izstopila dva moška in pričela razbijati po vratih. Izginila sta, ko je župnik poklical ljudi na pomoč.

Sredi decembra pa sta dva moška ponoči vdrla v župnišče v Nesluži v severni Slovaški. Župnik Jan Tarabek je vključil cerkvene zvonove, ki so pričeli pritrkavati, nakar sta napadalca zbežala.

Policija dosedaj še ni razjasnila nobenega teh umorov.

D-ova.

Sovjetski ideolog Anatoli Dobrynin je v Pragi izjavil, da se svetovno gibanje komunistov nahaja v veliki krizi, ker naj bi se kapitalizem izkazal za veliko bolj odpornega, kakor pa so mislili pred leti. Dokaz za to so dejstva, da so komunisti v mnogih deželah izgubili veliko glasov, ker se je socialna baza za njihovo delo zmanjšala in so se posamezne krajevne partije že pričele cepiti.

SNEG V SLOVENIJI

Letošnja zima je bila v Sloveniji zelo mila; snega skoraj ni bilo. Take zime so po navadi zelo nevarne; tako je bilo tudi letos.

Vso zimo je namreč namesto snega padal dež, vreme je bilo prijetno toplo, ljudje so sicer težko prenašali tisto vlažno, mokro zimo.

Proti koncu aprila je nastopilo izjemno toplo vreme, značilno za mesec junij, in se je takorekoč čez noč vse razcvetelo. A v nedeljo, 24. aprila, torej že v pravi pomladi, je naenkrat nastopilo mrzlo in snežno vreme pa vsej Sloveniji. Padlo je 10 do 30 cm snega, ki ga pa veliko dreves, ki so ravnokar cvetela, ni preneslo, ter so padla ter pokopala pod seboj številne avtomobile, pokvarila pločnike in ceste, sneg pa je potrgal številne električne žice.

Hujše so bile pezebe na polju. Sneg je pobral dobršen del letošnjega pridelka češenj, breskev, sliv, hrušk in zgodnjih vrst jabolk, pa tudi jagodičevja.

Najbolj je bilo ogroženo sadno drevje na Štajerskem, kjer je zjutraj zapadlo kar 25 cm snega, ki pa čez dan ni ves skopnel. To je pomagalo, da je nočna temperatura padla pod minus 8 stopinj. Celo na Primorskem, v Novi Gorici, so namerili 2 stopinji pod ničlo. Pozeba ni prizadela trte, ki še ne cvete, enako tudi poznejše sorte jabolčan. Poljski pridelki se še niso prikazali iz zemlje, tako da je bil oškodovan le zgodnji krompir in sladkorna pesa, ki sta že zklila.

Že itak gre slovensko kmetijstvo rakovo pot, sedaj bodo morali uvoziti tudi precejšnje količine sadja. Ledeni poljub odhajajoče zime...

Miriam Jereb-Batagelj

Tone Mizerit

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

POESIA ESLOVENA CONTEMPORANEA

Založba Lar (Literatura americana reunida) je v prvi polovici leta 1986 izdala knjigo z zgornjim naslovom (Slovenska sodobna poezija). Pesmi je izbral in uredil Ciril Zlobec. Pa tudi spremno besedo je on napisal. Za prevod je odgovoren Juan Octavio Prenz (rojen leta 1932 v La Plati). Knjiga je bila tiskana v Čilu in ima poezije šestinindesetih avtorjev v španskem prevodu. Pesniki so razvrščeni po kronološkem kriteriju. Najstarejši je Edvard Kocbek (rojen leta 1904), najmlajši Marko Pavček (rojen leta 1958), ostali so pa: Jože Udovič, Matej Bor, Jože Šmit, Peter Levec, Ivan Minatti, Ciril Zlobec, Lojze Krakar, France Pibernik, Tone Pavček, Janez Menart, Dane Zajc, Branko Hofman, Gregor Strniša, Kajetan Kovič, Franc Forstnerič, Veno Taufer, Franci Zagorišnik, Jože Snaj, Saša Vegri, Miroslav Košuta, Svetlana Mekarovič, Gustav Januš, Ervin Fritz, Niko Grafenauer, Tomaž Šalamun, Herman Vogel, Tone Kuntner, Marko Kravos, Iva Svetina, Milan Jesih, Jaša Zlobec, Vladimir Memon, Milan Kleč in Boris Novak. Knjiga vsebuje tudi kratko bio in bibliografijo omenjenih avtorjev.

Zlobec poudari v uvodu, da ne sme bralec iskati v slovenski poeziji glasu naroda (voz nacional). V njej je le govora o obče človeških problemih, ali pa je samo besedna igra, vsa prepuščena zvenju verza. Kako more kaj takega trditi?! Pa nam postane kmalu jasno. Urednik ugotavlja, da je vitalnost poezije odvisna od možnosti razvoja duhovne istovetnosti s stalno primerjavo z večjimi narodi. In ta izbor slovenske poezije je namenjen gojenju simpatij med špansko govorečimi in med Slovenci. ("para cultivar simpatías recíprocas entre ambos no existe ninguna sombra"). Da bo poezija vsem dostopna ("no debería ser incomprensible y ajena"), ji je treba demogoško odstraniti narodne odtene in ji nadeti univerzalno maslo. Zlobec ima pravico izbirati poezije po lastni presoji, koristi ali okusu, ne bi pa smel označiti celotnega korpusa slovenske poezije tako površno. Glas naroda je prisoten v slovenski poeziji, čeprav je Zlobec res skušal izbrati za to „antologijo“ le take pesmi, ki se direktno ne dotikajo slovenskih zadev.

Kriterij širivosti in raznolikosti

(„amplitud y diversidad“) je vodil Zlobčev izbor (tako pravi sam v uvodniku). V čem naj bi bil ta razviden? V tematiki, v časovni razdalji med avtorji, ali v vključitvi enega koroškega in dveh primorskih pesnikov? Ni nam jasno. Gotovo pa je, da mu ta širitev ni dovolila vključiti izseljenskih ustvarjalcev, pa čeprav bi to morda utegnilo pritegniti tuje bralece.

Nepoznanje slovenskega jezika je, po Zlobčevem, ogromna ovira pri povečanju kroga bralcev slovenske poezije. Zlobec pravi, da je sedaj ta zapreka neznatna, saj je Juan O. Prenz pristen posrednik; lotil se je prevajanja „s toliko ljubeznijo in s tolikim znanjem obeh jezikov“ (španskega in slovenskega). V Prenzovih prevodih moremo jasno izluščiti sporočilnost poezije, prožnost jezika in pristno navdihnjenost — tako Zlobec. Tu pa moramo Zlobcu precej stvari povedati. Res je hvalevredno, da se je nekdo lotil prevajanja, moral bi pa biti za to tudi usposobljen. O njegovi ljubezni ne moremo razpravljati. O poznanju jezika pa. Oglejmo si le nekaj primerov.

Število (ednina, dvojina, množina) je problem za Prena. Tako prevede, na primer: „Podoknice tišini“ — „Serenata al silencio“; „Nad dečki sije sonce“ — „Sobre el muchacho brilla el sol“; „Prezgodnji dan“ — „Días prematuros“; „Najina caza“ — „Nuestro oasis“. Tudi z glagolom ima težave. V poeziji „Šel je popotnik skozi atomski vek“ pravi Matej Bor... „vseposvoda, / kamor je segalo oko, / beton in železo, / železo in beton / v narazličnejših oblikah, / ki so ob neonskih lučeh metale / dolge, negibne sence skoz čas.“ V prevodu: „por todos lados, / al alcance de su vista, / cemento y hierro, / hierro y cemento, / en las formas más diversas, / que son en las luces de neón / largas, inmóviles sombras en el tiempo.“ Prenz, ko vidi besedo so jo takoj prevede: son in ne opazi, da je v istem verzu deležnik metale, del glagola. Moralo bi se brati: **echaban** en las luces in ne son. Ogromna razlika! Preglavice mu delajo tudi časi: je nepotrebnost prevede era innecesario (v isti poeziji: pravilno: es); „spregovore“ z „habláis“ (Nekoga moraš imeti rad, Minatti); „se več ne spoznaš“ z „no te conocas más“ (Krik, Minatti); pravilno „no te reconoces más“. Izpušča besede, verze: „Skoz mrežo novembrskih vej“ prevede „Por las ramas de noviembre“ (Pesem, Minatti). Ponokod svo-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Razni politični opazovalci zadnje čase opozarjajo na pojav, ki so ga označili kot „negibnost“ vlade. Dogodki se razvijajo, težave se večajo, sem pa tja pride do kake rešitve, a vse dejansko mimo vlade. Ta se zadnje čase omeji na gledanje, kot da bi se vdala v dejstvo, da ne more ničesar storiti. Vsi sektorji družbe predlagajo, zahtevajo, grozijo, a od strani vlade ni odgovora. To mnenje politikologov sicer ni popolnoma realno, a treba je priznati, da se je vlada v veliki meri „vdala v usodo“, ki ji že ne nudi nič lepega in osrečujočega. Neke vrste fatalizem, ki je tako negativen za osebo, kot za družbo.

RAČUNI NE „ŠTIMAJO“

S tega vidika je tudi lažje razumeti problem državnih proračunov, ki ni lasten le za sedanjo vlado, marveč ga lahko zasledimo mnogokrat v polpretekli zgodovini. Ustavni odloki naročajo, da mora vlada predložiti proračun kongresu, ki ga mora spreminiti v zakon, dejansko predno se leto začne. Da se to ne zgodi, je že stara argentinska bolezen. Kolikokrat so se vlade znašle sredi leta, ali pa še dalj, ne da bi država delovala v okviru proračunskega zakona. Lahko si mislimo, kakšne negativne posledice ima to za celotno gospodarstvo.

Drugič se dogodi, kot npr. lansko leto, da kongres odobri proračunski zakon, pa vlada potroši mnogo

jevoljno dodaja in meša vrstni red stavčnih členov, ki igra svojo vlogo pri muzikalčnosti verza in pri sproščenosti. Primerov je veliko, a bi bilo predolgočasno, če bi jih naštevali. Tudi vezniki so trd oreh za Prena. Nedosleden je pri uporabljanju ločil in ne spoštuje razporeditve originala v kitice. Mnogo izrazov je prevedel netočno in nepesniško: „Prisluškujem tišini v sebi“ — „Ausculto el silencio en mí“, „zajtrkujem v urejenem naročju“ — „Desayuno en ordenados brazos“, „Z vsako pesmijo me je manj“ — „En cada poesía estoy menos“.

Najbolj žalostno pa je, da s temi prevodi niti ne more dokazati, da minimalno obvlada slovenski jezik. „Bršljan nad jezom“ je zanj „La hiedra sobre la ira“ (pravilno: „sobre el dique“). Statve življenja“ so „Estatus de la vida“ (zamenjuje spomenike s statvami — telares). „Časopisni stih“ so „Versos de revista“, „Sosed gora“ je „El vecino

de arriba“, „Bolečina nedoživetega“ — „Dolor no experimentado“. „Za oblaki so zvezde“ se glasi v španščini „Para las nubes son las estrellas“, „Pod kužnim znamenjem“ — „Bajo signos contagiosos“, „daljno sonce“ je „sordo sol“, „izgubljeni klic“ so „oscuros clamores“, „v blišču peščenih daljav“ se glasi: „en un blanco esplendor de lejanías“, „peštujem bolečino“ pa „custodio el dolor“. „Le lastna senca vate zre“ je za Prena „sólo tu propia sangre observa“. Verz „Reka vse težja v strugi leži“ pa je takole preveden: „Reposa en el cauce la pesada mano“.

Resno dvomimo, da bi se dala iz teh prevodov jasno izluščiti sporočilnost poezije. Prevajanje je stvariteljsko dejanje, ne sme pa biti samovoljno in površno. Prevodi Gregorja Papeža dostojnejše predstavljajo španskemu in južnoameriške mu bralcu lepoto slovenske poezije kot pa prevodi Juana Prena.

več kot je bilo dovoljeno. Vsak naknadni izdatek, ki ni predviden v proračunu, mora kongres posebej odobriti. Lani je država potrošila izven računov okoli 8 tisoč milijonov avstralov (več kot tisoč milijonov dolarjev), ne da bi imela za to pristojno odobritev parlamenta. Opozicija je divjala, kongres je besnel, a v vladi so le milo gledali, ali pa si kvečjemu mašili ušesa.

Letos so se zresnili. Seveda, volitve so pred vrati. Dejansko se bo še letos pričela volilna kampanja, in treba je pokazati, da vlada ne spi. Gospodarski minister je slavno ugovaril, da država preveč potroši, in da je edini način, da se stvari nekoliko popravijo in da inflacija pojenja, skrajšanje državnih stroškov. Nato so se spravili na proračun, ki naj te dni (že v petem mesecu leta) roma v kongres. Določena je bila višina deficita, a ko so organizirali račune, jim je naneslo kar tisoč milijonov avstralov več. Malo so nagubali čelo in skomizgnili z rameni. A ostalo je pri večjem deficitu. Tega naj kongres odobri. Nihče si pa ne upa trditi, da bomo prišli do konca leta s predvidenimi računi. Ti v Argentini, kar se tiče države, nikdar ne „štimaajo“.

BOJ, STRAŠNO BESNEČ

A radikali zaskrbljeno gledajo le, kadar se omenja volitve. Srednji sloj veljakov si pričrta politični lase, in meče očitke na gospodarskega mi-

de arriba“, „Bolečina nedoživetega“ — „Dolor no experimentado“. „Za oblaki so zvezde“ se glasi v španščini „Para las nubes son las estrellas“, „Pod kužnim znamenjem“ — „Bajo signos contagiosos“, „daljno sonce“ je „sordo sol“, „izgubljeni klic“ so „oscuros clamores“, „v blišču peščenih daljav“ se glasi: „en un blanco esplendor de lejanías“, „peštujem bolečino“ pa „custodio el dolor“. „Le lastna senca vate zre“ je za Prena „sólo tu propia sangre observa“. Verz „Reka vse težja v strugi leži“ pa je takole preveden: „Reposa en el cauce la pesada mano“.

Resno dvomimo, da bi se dala iz teh prevodov jasno izluščiti sporočilnost poezije. Prevajanje je stvariteljsko dejanje, ne sme pa biti samovoljno in površno. Prevodi Gregorja Papeža dostojnejše predstavljajo španskemu in južnoameriške mu bralcu lepoto slovenske poezije kot pa prevodi Juana Prena.

Dr. Peter Klopčič

Gospodarska kriza v Jugoslaviji

O jugoslovanski krizi se veliko piše in govori; pogledimo zato, kateri so njeni dejanski vzroki.

Komunistični sistem

Glavni razlog je gotovo komunistični gospodarski in politični sistem, ki je nesposoben, da vodi moderno industrializirano deželo, kar Jugoslavija počasi postaja. Trenutno Jugoslavija proizvaja na leto 75.000 milijonov kilovatnih ur električne energije in 4,5 milijonov ton jekla, kar pomeni v primerjavi z drugimi, da je sedaj bolj industrializirana kot je bila Italija pred drugo svetovno vojno.

Dejstvo pa je, da obstaja nekaj komunističnih sistemov, ki so na gospodarskem polju bolj uspešni kot Jugoslavija, na primer Češka in Vzhodna Nemčija.

Druge glavne vzroke za to krizo, bomo omenili v naslednji analizi:

Zunanji dolgovi

Leta 1973 je Jugoslavija dolgovala tujim bankam 4.500 milijonov dolarjev, leta 1981 pa že 20.000 milijonov dolarjev, kar v bistvu predstavlja še sedanjo zadolženost.

Jugoslavija se je torej zadolžila v tistih letih, ko so zahodne banke imele na razpolago ogromno število petro-dolarjev in so na vso moč iska-

le, kdo bi si jih izposodil in seveda plačeval obresti na ta kapital. Jugoslavija — in nekaj južnoameriških držav — je bila tako naivna, da je ugriznila v vabo in zabredla v te dolgove. Obstaja teorija, da je bila za to v glavnem krivda Tita, ki je vsaj zadnja leta pred smrtjo želel videti Jugoslavijo v trenutnem blagostanju, kar bi tudi potrdilo uspeh njegovega vladanja. Originalno so imela ta posojila bolj nizko obrestno mero, ki jo je Jugoslavija pač tedaj še zmogla. Vsakokrat pa, ko se ti dolgovi re-financirajo, banke dvignejo obrestno mero. Leta 1986 je Jugoslavija izdala za plačilo obresti na te dolgove 40% vseh svojih trdo prisluženih deviz.

V taki situaciji je potem popolnoma jasno, da sedaj Jugoslavija nima deviz za nakup petroleja, surovin, strojev, nadomestnih delov za stroje, pa še drugih dobrin, ki jih nujno potrebuje za svoje gospodarstvo. Devize grede večinoma za plačevanje obresti, da o kapitalu niti ne govorimo.

V letu 1986 je centralna vlada ukinila dotedanjo prakso, v kateri je imel vsak izvoznik pravico, da si pridržijo zase določen procent deviz (približno 40—50%). Po tem letu pa si je Centralna banka pridržala vse devize. Iz teh fondov plača naj-

Bančni sistem

Jugoslovanske vsakoletne investicije so proporcionalno ene najvišjih v Evropi, toda investicija teh kapitalov ni najbolj pametna in gospodarsko racionalna. Vse preveč je političnih investicij v podjetja, ki niso in ne bodo nikoli donosna. Tem obrobim podjetjem daje centralna vlada povzra vsega še zelo nizke obresti, ki so ponekod celo nižje kot inflacija. Iz tega se jasno vidi, da je ena prvih resničnih reform, ki jih bo morala uvesti Jugoslavija, pozitivna obrestna mera, to se pa pravi, da bodo obresti višje kot je inflacija.

Druga reforma, ki je nujno potrebna, je ta, da se dajo posojila samo tistim podjetjem in projektom, za katere se lahko po pameti presoja, da bodo donosni.

Pomanjkanje konkurence

Zaradi pomanjkanja deviz uvaža Jugoslavija zelo malo dobrin za splošno uporabo. Zato je tudi mednarodna konkurenca na trgu minimalna.

Na žalost pa niti ne obstaja jugoslovanski skupni trg. Le kakih 20—25% celotnega proizvoda vsake republike se med seboj izmenjuje. To pa predstavlja najnižjo notranjo izmenjavo v Evropi.

nistra. Hočejo, da ga Alfonsín zamenja, a doslej brez uspeha. Predsednik ohranja na vodilnem mestu svojega ljubljence in mnogi trdijo, da doslej še verjame njegovim obljubam.

Minister Sourouille pa je, v očeh večine radikalov, propadel. Vse mu je „sfalilo“. Celotno zadnje ukrepe davčnih zakonov, od katerih je vlada toliko pričakovala, niso prinesli zaželenih uspehov. Davčna nabirka se vedno bolj krči. Jasno: nabili so davke na bencin, pa so ljudje nehali uporabljati avto. Med marcem in aprilom je dotok denarja iz bencinskega davka padel za 10%. Isto se seveda dogaja z dohodki, ki naj bi šli v pokojninski sklad. S čim bo vlada plačala upokojence? In še: davek na telefon — ljudje nehajo manj. Davek na cigarete — nehajo kaditi. Davek na čeke — ljudje plačujejo z bankovci in kovanci.

Radikali vedo, da je volilni uspeh tesno povezan z gospodarskim uspehom. Ugled kordobskega guvernerja je velik, a ga zaseni neugled gospodarskega ministra. Dejansko so se nekateri že vdali v dejstvo, da bo peronizem zmagal. Tisti, ki še ohranjajo optimizem, zahtevajo ostre spremembe, da izrabijo to zadnje obdobje in pridobijo na zamudi. V nedeljo, 3. julija bodo imeli radikali svoje notranje volitve. Dejansko je usoda jasna. Predkandidat León nima kaj opraviti proti Angelozu. On sam to ve, a skuša dokazati, da je nezadovoljstvo v stranki mnogo večje, kot pa veljaki priznavajo.

Isto nedeljo bodo tudi notranje volitve pri peronistih. Tu pa boj postaja vedno bolj vroč, celo krut. Padajo osebne obtožbe, namigavanja, slišijo se psovke, trdi se na eni in drugi strani, da nasprotnik laže. Oba, tako Menem kot Cafiero, sprejemata vsako podporo, ki se jima ponudi, naj pride s skrajne leve, ali pa s skrajne desne peronizma. V govorih, tiskovnih izjavah ali časopisnih objavah dokazuje vsak svoj prav, in si skušata pridobiti voljo članstva.

Ob vsem tem ostaja eno vprašanje. Spričo tako hudega boja, kaj potem? Bo možno ohraniti enotnost stranke med peronisti, ki so bili v preteklosti tako navajeni na delitve in cepitve. Dejansko temu razvoju sledijo bolj radikali kot peronisti sami. Upajo na cepitve, ki bi jim zagotovila pot do zmage. Laže bi se bilo boriti proti dvema kandidatom peronistične ideologije, kot proti enemu z enotnim nastopom.

IN LI'BERALCI?

Radikali tudi upajo na možnost, da se del opozicije ne bo upal voliti peronizma in se bo nagnil k liberalcem. In računajo, da bi se liberalcem. In računajo, da bi se liberalcem. (Nadaljevanje na 4. str.)

Po 40 letih preganjanja vsake privatne iniciative, ljudje ne zaupajo komunistični vladi. Posebno kmetijstvo je bilo zelo zanemarjeno in celotno namenoma zavirano.

Poštenost

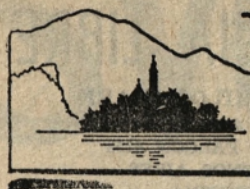
Pisec tega članka je imel in še ima veliko stikov s severnoameriški podjetniki, ki trgujejo z Vzhodno Evropo in Jugoslavijo.

Vsi ti se čudijo, da ni Jugoslavija v še večji krizi, ker so jugoslovanski trgovski in industrijski direktorji tako nepošteni. Tisti Severnoamerikanci, ki poznajo položaj od blizu, so vsi mnenja, da so Jugoslovani daleč najbolj korumpirani v vsej Vzhodni Evropi. Med ruskimi in češkimi reprezentanti skoraj ni korupcije.

Naj navedem le en primer take korupcije: Ko pride predstavnik nekega velikega jugoslovanskega podjetja v New York ali Chicago, takoj odpre bančni račun, kamor gre 1%—5% zneska vsake kupčije. Ta vsota naj bi krila stroške njegove reprezentance. Nad temi fondy ni nobene kontrole. Vsaj nekaj, morda večina, teh fondov najde končno svojo pot v privatne naložbe v kako švicarsko banko.

Upajmo, da bo nekoč prišlo na dan, koliko denarja imajo naložene srbski, hrvaški in slovenski komunisti v švicarskih in ostalih zahodnih bankah.

Potem bo lahko končno kak komunist doma napisal, — ne: Sramota umira počasi — ampak: Sramota

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Zaposlenih je bilo lani v Sloveniji 837.554 delavcev. Statistika pravi, da pomeni to 1,2 odstotka več v primeri z letom 1986.

LJUBLJANA — Na ljubljanskem Gradu so odprli poročno dvorano, v kateri bodo sedaj potrjevali zakonske zveze.

CELJE — Freske v Celjski kapeli, ki so jo sezidali celjski grofje okoli leta 1400, je naslikal Friderik Beljaški. To je ugotovil dr. Ivan Stopar, ko je v Marijpfarru na Salzburkem odkril podobne freske, izdelane na suh belež, in jih primerjal s celjskimi ter odkril zelo veliko podobnih motivov in tehnik.

LJUBLJANA — 31 seropozitivnih glede aidsa je odkrila Epidemiološka služba univerzitetnega zavoda za zdravstveno in socialno varstvo v Sloveniji. Zaenkrat so za aidsom zboleli trije (dva že umrli), 20 jih je pa brez znamenj bolezni.

LJUBLJANA — Drama Slovenskega narodnega gledališča je dobila novega umetniškega vodjo: Andrej Hieng, in novega direktorja: Marka Gorjanca. Za novo sezono so v okvirni program uvrstili Ljubezan treh generacij (Šeliga), Ko so cvetele buče (Mihajlovič), Komedija zmešnjav (Shakespeare), Smešna utvara (Jovanović), Marija Stuart (Schiller) in Filoktet (Sofokles).

BLED — Bohinjsko jezero bi moglo umreti, če upravni občinski organi ne bodo postopali z močno roko. V bližini jezera je več objektov zgrajenih na črno, ki nimajo urejenega odvoda odpadnih vod in bi morali biti že zdavnaj porušeni.

LJUBLJANA — Etnologi so na svojem občnem zboru pregledali narejeno in sprejeli načrt za tekoče leto. Pripravljali se bodo tudi na kongres, ki bo prihodnje leto v Zagrebu. Dr. Vilku Novaku in dr. Niku Kuretu so pa podelili Murkovi priznanji za izredne dosežke na etnološkem področju.

LJUBLJANA — „Starka brez vnukov“ je vzdevek Zvezi komunistov Slovenije. Po zadnjih podatkih so ugotovili lani le 27 članov ZK v prvih letnikih ljubljanskih fakultet. Na šegi so predlagali pomladitev vodstva organov ZK, s čimer bi mlade laže privabljali na limanice.

LJUBLJANA — Dela Finžgarja, Krajgerja in Vodnika so izšla v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev pri Državni založbi Slovenije.

KRANJ — Gospodarska zveza Slo-

je vsak dan večja.

Skandal ob Agrokomercu je bil eden redkih, o katerih je bila javnost obveščena. Res je pravi čudež, da tako skorumpirano gospodarstvo sploh lahko vsaj živi.

Pot iz krize

Angleški The Economist, od 2. oktobra 1987, daje naslednje nasvete jugoslovanskemu gospodarstvu:

— Uvesti je treba strogo finančno disciplino. Posojila naj se dajejo samo podjetjem in projektom, ki bodo donosni. Obrestna mera mora biti za vse enaka in višja kot inflacija. Podjetja, ki izgubljajo denar, naj gredo v konkurz ali pa naj jih kupi tisti, ki jih bo znal donosno upravljati.

Ti ukrepi bi povzročili preko 1 milijon brezposelnih.

— Te brezposelne bi lahko absorbiral privatni sektor, če bi država dovolila privatna podjetja z več kot 10 delavci. Privatni sektor bi se razmahnil v zelo kratkem času, verjetno skoraj čez noč.

— Kmetom je treba dovoliti veliko večje kmetije, kot jih imajo doslej. Trenutno imajo lahko le 10 ha v nižini in 20 ha v hribih.

— Korupcijo je treba takoj in z vso močjo izkoreniniti.

Če bo Jugoslavija zmožna izvesti te reforme, ima izglede za svoj bodoči pozitivni razvoj in kontinuiteto.

V nasprotnem primeru pa bo prihodnost črna in verjetno... tragična.

venije je s predstavniki različnih podjetij sestavila svoje pripombe k osnutku nove ustave SFRJ. Predvsem so se ustavili pri amandmajih o izjemnih dohodkih, državnem intervencionizmu, napačni odgovornosti za izvajanje planov in poskusu uvajanja enotnosti pri velikih sistemih.

LJUBLJANA — Inflacija spet napreduje: februarja so cene narasle za 5,2 odstotka. V zadnjih dvanajstih mesecih pa skupna podražitev znaša 157,3%.

UMRLI SO OD 30. marca do 5. apr. 88:

LJUBLJANA — Marijan Bonač, 73; Marija Južina roj. Pretnar, 79; Kristina Novak roj. Hromc; Leopold Radović; dr. Jadranka Zajc-Satler; Marija Vogrin roj. Gašpar; Jožica Geohelli; Berta Pintar roj. Fischer; inž. Jože Urbančič; Ciril Stenko; Tanja Škerbec; Marija Vidmar; Ciril Oman; Anton Bojec; Mijo Lončar; rev. Štefan Skledar, 85; Pavel Orehek; Angela Zadnikar roj. Blas; dr. Leon Krevel, 74; Josipina Kudiš roj. Verčar (Marovškova Zofa); Jože Jerman, 70; Leopold Zupančič; Pavla Slaparjeva; Marija Kham roj. Planinšek, 87; Ivanka Zamida roj. Noč; Ivana Erjavec; Jožefa Kaplan; Alojz Živec; Angela Zupančič roj. Jeršin; Marija Erbežnik roj. Resnar; Krista Pestotnik, 94; Anica Korbar roj. Porenta, 80; Ivanka Velikonja roj. Jeglič, 91.

RAZNI KRAJI — Hilda Prusa, Zagorje ob Savi; Feliks Vidmar, Kočevje; Marija Bolskar (Dolarjeva mama), 83, Vače pri Litiji; Viktor Štrumbelj, 82, Vavta vas; Alojz Koprivec, Mirna; Fani Taušič roj. Vengust; Justina Leban, Šmarje-Sap; Marija Potišek roj. Benčina, Kočevje; Viktor Pajšar, Sinja Gorica; Vincenc Rojnik, Blejska Dobrava; Anton Višner, Celje; Slavko Pikele, Pišec; Franc Hribar, Mengeš; Franc Jerman, Radomlje; Alojzija Rome roj. Kocjančič, Sostro; Franciška Cankar roj. Selškar (Kotarjeva mama), 86, Polhov Gradec; Marija Marinčič roj. Požlep, Notranje Gorice; Antonija Cerar, Krašnja; Jerica Janežič, Višnja Gora; Dino Faraguna, Koper; Anton Prosenec, 90, Zagorje; Franc Duh, Gabersko; Marija Kmetec roj. Škoberne, Senovo; Andrej Cajhen, Laško; Franciška Kralj roj. Brodar, Litija; Avgust Batič, Vipavski križ; Maks Gajšek, Celje; Franc Štupar, Kamnik; Albin Goršek, Sevnica; Karolina Cotman, Senčur; Ivan Živortnik, Polzela; Anton Rap, Savinjska dolina; Jože Černilec, Maribor; Franc Grile, Vodice; Ervin Luhn, Celje; Jože Podjed ml., Predoslje; Franc Pečar, Sevnica; Marija Križnar, Medvode; Majda Pernek roj. Žagar, Majšperk pri Ptuj; Julka Guček, Celje; Franc Škrabl, 82, Slov. Konjice.

Občni zbor SKA

Naša tukajšnja Slovenska kulturna akcija, ki pa razteza svoje kulturno delovanje po vsem svetu, kjer živijo slovenski demokratični izseljenci, je pred kratkim pregledala svoje dvoletno delo in se pripravila na novo poslovno dobo.

Na občnem zboru dne 30. aprila v Slovenski hiši se je zbralo lepo število naših kulturnikov, pa tudi od drugod po svetu so poslali svoje poverilnice in pooblastila. Najprej sta podala pregled dela SKA tajnik in blagajnik, nato pa še predsedniki posameznih odsekov. Končno je podal zaključni pregled dosedanjega predsednika Ladislava Lenčeka CM, ki je poudaril predvsem nalogo SKA v preteklosti in v bodočnosti, da družbi slovenske katoliške ustvarjalce po svetu. Poznejša debata je razčistila nekatere poglede in poročila.

Pri tem naj omenimo, da je v preteklih dveh letih SKA izdala vrsto knjig: Vinko Rode: Nekje je stvarnost prosojna; Karel Rakovec: Posneti soneti; Lev Detela: Časomer življenja; dr. Vojko Arko: Cerró Shaihueque; Franc Sodja CM: Pisma mrtvemu bratu.

Išli so 4 zvezki Meddobja, naše najbolj reprezentativne revije, z zanimivo in bogato vsebino, pa tudi je izhajal Glas vsaka dva meseca.

Poleg tega je v svoji prirejala številne kulturne večere, ki jih je bilo l. 1986 — 14, lani pa 15. Na njih so predavali priznani strokovnjaki iz Argentine in gostje iz Slovenije, Koroške, Kanade, Švice, itd.

Poznejša debata je pojasnila nekatere poglede in poročila, zatem pa so se pričele volitve za novi odbor. Lahko rečemo, da se je letos prič-

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Krsta: V župni cerkvi sv. Miklavža v San Justu je bil krščen Martin Berger, sin Oskarja in ge. Ane Marije roj. Aljančič. Botrovala sta Miha Aljančič in Marta Kahl. Krstil je župnik Matija Borštnar.

V župni cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi pa je bil dne 3. aprila krščen Luka Aleksander Bustos, sin Edvarda in ge. Ivce roj. Kociman. Za botra sta bila ga. Anica Sušnik por. Kocjančič in Janez Kocjančič. Krstil je g. Jože Bokalič CM.

Srečnim staršem čestitke!

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN

Pri aprilskem sestanku Lige ženamat v San Martinu je govoril naš sodruhin Rudolf Smersu in sicer o Vatikanu. Najprej je razlagal dolga iskanja Petrovega groba. Po obširni razlagi, kako je iskanje v stoletjih potekalo, je nazadnje poudaril zadnjo odkritja posebne komisije med leti 1940-1949. Za časa Pija XII. so našli celico, ki je bila verjetno Petrov grob.

Druga točka predavanja je bila posvečena Vatikanu na splošno — površini vatikanske države, našeste so bile vse posebnosti, vse glavne umetnine, podprte z lepimi slikami, z omembo Sikstinske kapele, pa tudi cerkva, ki pripadajo vatikanski državi, a so izven državnih mej.

Dr. Rode, ki je bil prisoten, je tudi sam omenil nekaj posebnosti; vse članice so si zaželele še enkrat obiskati te, za nas svete kraje. Prihodnji sestanek Lige bo 18. maja ob 18.30 uri; takrat bo govorila Metka Vaprotnik.

Vabljeni vsi, posebno še mladina!

ROMANJE V LUJAN

Že nad pol stoletja romamo Slovenci v Argentini na tukajšnje božjo pot v Lujan, ki nas spominja na slovenske romanja na Brezje, Sveto goro in druge cerkve, ki krasijo slovensko zemljo in vzbujajo pobožnost našemu ljudstvu.

Letos je poteklo 40 let, kar smo se novi naseljenci pridružili našim primorskim rojakom v tem romanju. 9. maja leta 1948 so na romanju pri-

nesli slovensko zastavo in jo izobesili v Marijini kapelici, da tako pričuje na našo prisotnost.

Letošnje romanje je bilo 8. maja, na prvo nedeljo v Marijinem mesecu. Izredno lepo vreme, sončno, a prijetno hladno, je privabilo množico vernikov, ki so napolnili veliko baziliko pri dopoldanski slavnostni maši, k jo je daroval delegat msgr. Alojz Starc s somaševanjem letošnjega zlatomašnika Ladislava Lenčeka CM, ki je bil tudi soudeležen pri romanju pred 40 leti, ter župnika Jožeta Guština. Med mašo je pela vsa cerkev Marijine pesmi, vrsta duhovnikov pa je potem podeljevala obhajilo tisočem slovenskim vernikom.

Po opoldanskem kosilu in odmoru se je pričela popoldanska pobožnost. Polno cerkev predvojnih in povojnih naseljencev je nagovoril ramoški dušni pastir Jože Škerbec, ki je nam prikazoval Marijino pomoč, ki smo je deležni vsi ljudje. Potem se

Obletnica carapachayskega Doma

Prvi maj se s svojim kislim obrazom ni nič kaj primerno pridružil veselim obrazom naše karapačajske srenje ob praznovanju 28-letnice Domovega obstoja. Če pa je le kdo prišel nekoliko nerazpoložen do Doma, se mu je ob pogledu na novo pročelje, čeprav še ne dokončano, obraz spremenil; notranje zadovoljstvo, da rastemo!

Po dviganju zastav in petju državnih himen na prostem, se je v dvorani začela sv. maša. Maševal je delegat dr. Alojz Starc in somaševal naš dušni pastir Franci Cukjati, ob nabito polni dvorani. Toplo in lepe besede delegata v zvezi s pomenom našega dela v Domu in ohranjanja slovenske besede nam bodo ostale še dolgo v spominu. Po končani sv. maši se je dvorana-kapela v hipu spremenila v obednico, po zaslugi in hitrosti naših deklet in fantov. Na belo pogrnenih mizah so se odražali mali šopki rož, dokaz delikatnosti naših deklet! V kuhinji so umetnice v svoji stroki poskrbele, da smo vsi, naši gostje in karapačajci z občudovanjem gledali nasmejane obraze (čeprav utrujene) ustvarjalok uskernih dobrot.

Bližala se je ura popoldanskega programa in spet je mladina v trenutku spremenila obednico v gledališko dvorano. Ob napovedani uri se je dvorana napolnila z zastopniki bratskih Domov, Zedinjene Slovenije, dragih gostov in našo srenjo. Lic. Janez Žnidar, kulturni referent, je začel popoldanski program in povabil predsednika Doma Tineta Kovačiča, da spregovori uvodne besede.

Vzhodni Berlin: življenje za zidom

Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da je zahodna stran Berlina nekako otok v sredi Vzhodne Nemčije. Ni direktne zveze z zahodom po zemlji. Z vlakom ali avtom je treba obvezno križati tako imenovano Demokratsko republiko, čeprav o demokraciji ni ne duha ne sluha. Človek težko razume, da je bivše nemško glavno mesto (na vzhodu je še), ki letos praznuje na obeh straneh 750-letnico, razdvojeno in da je zahodni del tako rekoč obkrojen z zidom, ki so ga komunisti čez noč zgradili leta 1961, predvsem iz strahu in nezaupanja. V obeh Berlinih se srečavata svoboda in nasilje, razkošje in skromnost, žive in mrtve barve. Vse to kot posledica krvave vojne, ki je imela pripravljeno za to mesto največjo rušilno silo. Enaki jezik, isti ljudje, vsi Nemci, ki so po tolikih letih že zelo drugačni drug od drugega.

Dva možna prehoda sta iz zahodne na vzhodno stran Berlina: Check Point Charly za avtomobile in Friedrichstrasse, kamor se pride z vlakom. Tam se križajo tri železnice zahodnih podzemskih vlakov (U-Bahn, ki pelje samo pod zemljo, in S-Bahn, ki ima progo tudi na površju). Postaja je na vzhodu, blizu meje, če-

je razvila kot običajno mogočna procesija iz bazilike ter okoli velikega trga; v njej je za križem, pa peško, slovensko in argentinsko zastavo, kipom luhanske Marije, sliko brezjanske Marije ter banderom s sliko Svetogorske Matere božje stopalo nad 3.000 vernikov, med njimi okoli 70 narodnih noš, 12 duhovnikov itl.

Za marijanskimi litanijami je delegat msgr. A. Starc podelil vsem zbranim z monštranco blagoslov, nato pa je za slovo odjeknilo po cerkvi mogočno zapeta Marija skoz življenje.

Vseslovenskega romanja v Argentini so se udeležili rojaki iz Velikega Buenos Airesa, pa tudi zastopniki iz notranosti države, od katerih so nekateri oddaljeni nad 1500 km: iz Mendoza, Tucumana, Bariloč, Miramara, Mar del Plate, Loma Negra, Rosaria.

Ta tukajšnja največja verska manifestacija Slovencev nam je v zagotovilo, da je naše versko in narodno življenje še vedno vsidrano v dušo slovenskih vseljencev.

de. Toplo je pozdravil vse navzoče in se spomnil vseh začetnikov Doma, živih in mrtvih. Poudaril je predvsem, da za ohranjanje Slovenije v svetu moramo delati vsak dan; z neuklonljivo voljo! — Potem je povabil na oder slavnostnega govornika tega dne Lojzeta Rezlja, predsednika Zedinjene Slovenije. Kratek in jedrnat govor nam še danes zveni v ušesih. Ponos biti Slovenec! Da Dom ni „Club de los Polacos“, ampak, da je Slovenski dom! Ne polovičarstva, ampak celih mož je treba v današnjih časih! — Splošen aplavz je govorniku najbolj odkrito dal svoje mnenje.

Nato je Janez Žnidar napovedal glavni del kulturnega programa, veseloigro „V Ljubljano jo dajmo!“ Ker nisem odrski kritik se v to kočljivo stvar ne bom spuščal! Le to lahko povem, da so se gledalci lahko nasmejali in šlo po malo manj ko dveh urah dobre volje domov, kar je v teh kompliciranih časih že velik uspeh in zadovoljstvo. Velik aplavz gledalcev potrjuje to ugotovitev! Igrali so: Meti Slabe, Ani Klemen, Helena Skarlovnik, Jure Komar, Frido Klemen, Maks Skarlovnik, Šepetalka — Marija Slabe, scena — Paulo Sušnik, maske Ivan Sušnik, režija Tine Kovačič.

Tako nam je ta skupina, kot skora vsako leto, nudila prijeten nedeljski užitek.

Slovenski ansambel je nato poskrbel, da so se mladi in tudi ne tako mladi zavrteli, dokler se niso spomnili, da je drugi dan ponedeljek.

mak

MALI OGLASI

SLOVENIJA V SVETU

OBVESTILA

ESLOVENIA LIBRE

ARHITEKTI

Andrej Duh — izdelovanje načrtov, vodstvo in gradnje del v Bariločah in okolici; nepremičninski posli. P. Moreno 991, 5. nadstr. C — 8400 Bariloche.

ZDRAVNIKI

Bogomila Rebozov, psihologinja — tesnoba, nespečnost, potrlost, splošni živčni in duševni problemi. — Moreno 458, I. 7, La Lucila, T. E. 799-8823 (po 19. uri).

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Martin Kovarič — T. E. 765-1682.

PREGELJ in sinovi: izdelava kuhinjskega pohištva; Montevideo 35 - Tablada - T. E. 652-8157.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik; ponedeljek, sredo, petek od 17. do 19., Don Bosco 168 — San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm.é. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 765-1266 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandezias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritličju poslopja Sloge, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 16.—19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

VZH. BERLIN: ŽIVLJENJE ZA...

(Nad s 3. str.)

Berlinu traja štiriindvajset ur. Daljši obisk zahteva posebno dovoljenje, prav tak kot obiski v druga vzhodna mesta. Na vizumu je natančno zemljevid mesta z mejami, med katerimi se lahko obiskovalec giblje. Pet mark je treba plačati za vizum, še petindvajset pa obvezno menjati na meji in to eno zahodno marko proti eni vzhodni, čeprav je valuta denarja iz DDR precej manjša. Je pa tudi življenje toliko cenejše. Za deset mark se lahko človek pošteno naje v lepi vzhodni restavraciji, medtem ko na zahodu enaka vsota zadošča komaj za predjed.

Kronist je prestopil mejo deževnega februarkega jutra. S postaje je šel peš do mesta in začel obisk pri Platz der Akademie. Vzhodni Berlin se spleča pogledati iz zgodovinskih razlogov, ker ima veliko muzejev, cerkva in spomenikov. Prva razlika se skoraj nehote opazi pri avtomobilih. Stari so kot v Argentini pred petindvajsetimi leti. Niti ne sanjaj o Mercedesih in BMW. Več držav poleg komunističnih ima tu svoja poslaništva. Tudi nekaj zahodnih letalskih družb, med njimi skandinavski SAS, deluje na tej strani. Turizma je precej z že opi-

Kanada

MONTREAL

„Maša narodov“

Vsako leto povabi montrealska nadškofija vse narodne skupnosti k skupni maši v stolnico. V nadškofiji je organiziranih 37 etničnih župnij, 5 pa jih je še v formaciji. Z nadškofom Gregoirjem se je zbralo pri oltarju 75 duhovnikov, ki delujejo med narodnostnimi skupinami. Nadškof je v svoji pridigi med drugim dejal: „Dragi bratje in sestre, nadaljujte in vztrajajte v veri in harmoniji z vašo kulturno dediščino. Vedite, da v Cerкви ni tujcev, bratje in sestre smo med seboj, ker imamo vsi enega Očeta, ki je v nebesih.“

WINNIPEG

Slovenska šola

Pri slovenski župniji v Winnipegu deluje tudi sobotna slovenska šola. Vodijo jo učiteljice Kristina Matjašič in Nina Vrsnik ter učitelj Jože Zadravec. Za božičnico so z učenci pripravili igrice The best gift of all v slovenskem prevodu. A slovensčine se ne učijo le otroci. V času med obema nedeljskima mašama poučujeta slovensčino Jože Zadravec in Miha Mlinar dve skupini odraslih.

TORONTO

Romanje na Koroško in Sveto deželo

V dneh od 27. aprila do 9. maja bo večja skupina Slovencev iz Kanade romala v Marijino svetišča na Koroškem in Sveto deželi. V nede-

LJUBLJANA — Slovenska akademija znanosti in umetnosti bo obtohra praznovala svojih prvih petdeset let. Na proslavah se bodo spomnili tudi njene predhodnice akademije operozov, ki je delovala pred tristoletimi leti v takratni Ljubljani. Do takrat upajo tudi dokončati prenovitev dveh stavb, v katerih ima sedež. Na žalost pa gre bolj trda z denarjem za svojo izdajateljsko dejavnost, saj je lani imela zanjo ravno toliko za zidanje kot za knjige. Mogli so založiti 20 knjig plus štiri, ki so izšle z zamudo letos.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Urađuje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic A 5.- za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 15.-.

ljo, 1. maja, je v cerкви Marijinega spanja na Sionu vodja romanja župnik Janez Kopač obhajal svojo zlato mašo, na Koroškem pa bo glavno slavje pri Gospe sveti 4. maja.

Mladi glas,

mladinska organizacija pri Mariji Brezmadežni v Torontu, se je vso zimo skrbno pripravljala za gostovanje v Sloveniji. Voditeljica Nevenka Stajan si je zamislila bogat folklorni nastop, ki ga bodo v prihodnjem poletju izvajali po raznih slovenskih mestih. Za kritje stroškov so pripravili v zadnjih mesecih več veselice.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

(Nad z 2. str.)

beralci v volilni zbornici raje nagnili na stran Angeloza kot pa Cafiera, in še raje kot na Menema, če bi bil ta peronistični kandidat. Medtem se v liberalnem taboru bliskajo sablje in letijo krogle, ko se debatira o enotnem nastopu. Razložimo: Dandanes je najmočnejša liberalno-konzervativna politična formacija UCeDe, ki jo vodi inž. Alvaro Alsogaray. Ima osem poslancev v zbornici in velike možnosti, da njena moč visoko naraste. A utrjena je le v prestolnici in v provinci Buenos Aires, bolj določno v Velikem Buenos Airesu. Nima pa provincijske zaslombe.

Druga stranka tega sektorja je posebej naprednih demokratih. Ti so močni zlasti v provinci Santa Fe, imajo pa nekaj privrženecv tudi v prestolnici in v provinci Buenos Aires. Poslanec Natale je trenutno njih predstavnik in se puli za podpredsedniško kandidaturo.

Potem je še velik del provincijskih strank, ki med sabo dejansko nimajo stika, a njihova moč, sešteta, vsaj dosega, če ne presega, povezavo med UCeDe in demoprogresisti.

Kako spravi vse te ovce v en hlev, da bo ena čreda in en vodja? Za to gre trenutno, in boj teče po dveh tirih: prvi je programski, združiti se na podlagi skupnega programa in z močjo v kongresu, kjer bodo gotovo odločilna sila med peronisti in radikali, ki verjetno ne bodo imeli lastne večine v poslanski zbornici, vplivati na razvoj dogodkov v državi. Drugi tir se pa tiče kandidatnih mest. Tako predsedniškega (Alsogaray) in podpredsedniškega (demoprogresist ali član provincijske konfederacije?) kot poslanskih mest v posameznih volilnih okrožjih.

Ta boj, tudi besneč, je v polnem teku. In nihče si ne upa zagotoviti, da se bo končal z enotnim nastopom vseh sredinsko-desničarskih sil.

SOBOTA, 14. maja:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja. Začetek tečaja za odrasle v okviru Slov. srednješolskega tečaja ob 17.40 v Slovenski hiši.

Slovensko gledališče Buenos Aires — Martin Krpan. Predstava v dvorani Slovenske hiše ob 20.30 uri.

Visokošolski tečaj v Slovenski hiši ob 15.30.

NEDELJA, 15. maja:

28. obletnica ustanovitve Slov. doma v San Martinu s celodnevni programom.

PETEK, 20. maja: Seja Medorganizacijskega sveta ob 20. uri v Slovenski vasi.

SOBOTA, 21. maja: Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Kulturni večer SKA: Tone Brulc bo predstavil knjigo Leva Detele: Časomer življenja, v Slov. hiši ob 20. uri.

V SLOMSKOVEM domu ob 21. Veliki ples RAST XVII.

SOBOTA, 28. maja: SPZ Gallus — koncert Marijinih pesmi v Slovenski hiši.

NEDELJA, 29. maja: Žegnanje pri Mariji Pomagaj.

SOBOTA, 4. junija: Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 5. junija: Spominska proslava žrtv revolucije v Slovenski hiši.

NEDELJA, 12. junija: Slovenska procesija Sv. Rešnjega telesa v Don Boskovem zavodu ob 15.30.

SOBOTA, 18. junija: Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 26. junija: Proslava šolskih otrok na čast sv. Alojziju s sv. mašo in igro.

Darujte v tiskovni sklad!

RAST XVII te prisrčno vabi na PLES POD ŠOTOROM v soboto, 21. maja, v SLOMSKOVEM DOMU ob 21. uri.

Pridi! Ne boš razočaran!

NOV SLOVENSKI TELEFONSKI IMENIK

je v pripravi. Prijave za osebni del (brezplačno) ali trgovski del je že mogoče oddati v centralni pisarni SLOGE ali podružnicah.

V SLOGI JE MOČ!

Slovenska kulturna akcija

Drugi kulturni večer v novi poslovni dobi:

„ČASOMER ŽIVLJENJA“ LEVA DETELE

Knjigo bo predstavil tajnik SKA Tone Brulc, v soboto, 21. maja 1988, v mali dvorani Slovenske hiše ob 20. uri.

Istočasno bo na razpolago knjiga po izjemni ceni broširana A 50 in vezana po A 65.

lika med vzhodom in zahodom čuti na vožnji iz Münchna. Kot je bilo omenjeno, mora vlak križati Vzhodno Nemčijo skozi več kot tristo kilometrov. Ob tej priložnosti je prišel na mejo okoli dveh ponoči. Ko se je bližal vzhodni mejni postaji, se je naenkrat čisto ob oknu pokazal zid, ki ni nehal do perona. Tam so izstopili zahodni mejni policaji in oba sprevednika. Vstopilo je deset vojakov iz DDR in dva vzhodna sprevednika. Vlak je bil sedaj vzhodni. Ko so prišli v kupé, so prijazno prosili potni list, ga natančno pregledali od prve strani do zadnje in ga vrnilo skupaj s tranzit-vizumom.

V skupinah po dva so se potem vso noč sprehajali po vlaku, ki se je na vzhodni strani trikrat ali štirikrat ustavil. Postaje so stare, prazne, ni ljudi na peronih in napisi se še od takrat, ko je bila Nemčija ena sama. Vsakič, ko se je vlak ustavil, so se trije vojaki postavili na peron ob vratih. Ni bilo vstopov niti izstopov. Med vožnjo je bilo videti skozi okno večino stare hiše in tudi avtomobile. Šele ko je vlak pripeljal skozi mejo v zahodni Berlin, se je slika malo razsvetlila.

Berlinski zid gotovo vsakega človeka globoko prevzame. To je umetna meja, posledica nezaupanja, nasilja in sovraštva. Zid je bil priča nekaj uspešnih begov in tudi večine

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intellectual No. 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1988: Za Argentino \$ 100; pri pošiljanju po pošti \$ 120; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja Medorganizacijskega sveta bo v petek, 20. maja ob 20. uri v Slovenski vasi.

Knjižnica Zedinjene Slovenije se stalno bogati z novimi knjigami. Pridite jih iskat, da se bo vaša slovensčina bogatila z branjem knjig!

VSI SLOVENCI IN SLOVENKE,
ki vas zanima andinizem,
pokličite na telefon:
797-7230 — Tomaž
654-3772 — Andrej

MORENO 129
RAMOS MEJIA

V pritličju SLOGE — za vse člane zadruga poslovna pisarna od 15.—19. ure:

- Splošne informacije
- Posredovalnica dela
- Prevodilni dokumentov
- Slovenske knjige
- Narodne in verske pesmi
- Kasete
- Reliefi
- Pravna posvetovalnica — vodi dr. Jože Dobovšek (vsak petek od 18.—19. ure).

Slovenska kulturna akcija

Drugi kulturni večer v novi poslovni dobi:

„ČASOMER ŽIVLJENJA“ LEVA DETELE

Knjigo bo predstavil tajnik SKA Tone Brulc, v soboto, 21. maja 1988, v mali dvorani Slovenske hiše ob 20. uri.

Istočasno bo na razpolago knjiga po izjemni ceni broširana A 50 in vezana po A 65.

preprečenih poskusov. Vlak (S-Bahn), ki pride od Friedrichstrasse, pelje potem, ko se vrne zopet na zahod, čisto ob zidu. Na meji, ko gre iz tunela na površje, se točno vidi, kako je berlinski zid zgrajen. Najprej betonska stena, nekaj metrov zatem žica in nazadnje spet beton. Prostor med zidovjem je miniran. Močna straža na stolpih neprestano pazi teren. Beg je skoraj nemogoč. S postaje Wollonkstrasse se čisto blizu vidijo prvi bloki, takoj za zidom. Razdalje je manj kot sto metrov. Ko se proti večeru prižgejo luči v stanovanjih, opazovalec točno vidi prebivalce, ki živijo naprej svoje vsakdanje življenje. Sedaj so se ga mogoče že navadili. Marsičesa se človek navadi. Kaj si mislijo, ko vidijo nekaj metrov čez zid ljudi, ki so svobodni? Kronist je bil na obisku pri družini, ki stanuje v bloku samo sto metrov pred zidom. Z balkona lahko vidijo menjava stražarjev. Pravijo, da je nekoč strel udaril v zgornje stanovanje. Merili so na begunca. Na zahodni strani stene so zelo znani grafiti, ki jih uporabljajo tudi kot privlačno turistično točko. Prebivalci Berlina so se vsak na svoj način z zidom sprijaznili. Opazovalec pa ne more mimo tega, da mu pogled na ta znak razdvojenosti ne stisne grla.

Janez Vasle